

*Belfast**16 august 199...*

Piața Donegall, sfârșitul zilei: primăria împărțită între soare și umbră, proprietarii închizând magazinele și mergînd spre casă, vînzătoarele apucînd-o spre Gara Centrală. Un vehicul al armatei dă alene colțul, îndreptîndu-se spre Chichester Street. Din gheretă, un soldat înarmat, suspicios, urmărește totul nervos.

Înainte de a demara, Gearóid Lalor urmărește vehiculul blindat, pînă dispăru din cîmpul său vizual. Pe scaunul de alături, Seamus Lenihan cerceta străzile care se goleau.

Ar fi mers în Bangor în noaptea aceea, de ce nu? Micuțul Fergie McErlaine și gașca de la St Malachy mergeau la o discotecă acolo și s-ar fi dus cu ei, dacă n-ar fi fost telefonul din aceea dimineață. Cei mai mulți erau teribil de idioți, dar simțea că niște iarbă și niscai hlizeală l-ar fi destins. Și poate-ar fi urcat duminică pe Cave Hill cu Noreen.

– Aș fi putut fi în Bangor noaptea asta, spuse el.

– Chiar așa?

Lenihan nu-și întoarse capul.

– Niște amici de la vechea școală merg acolo cu mașina lui Fergie.

– Care Fergie?

Dădeau colțul, intrînd pe Donegall Street.

– McErlaine. Îl știi, mărunțelul din Eia Street. Bătrîn'su ținea pescăria din grădinile Duncairn.

– Aha, ăla! E un fanfaron idiot.

– Știu, dar e în regulă, oricum. Își ține gura.

– Știe că el ar fi cel împușcat dacă n-ar face-o. Oricum, ar trebui să te ții departe de el. I-am văzut de câteva ori, pe el și pe amicii lui, făcând pe nebunii, când erau mangă. Sint tipul de peticanii idioate care sar calul, asta sint. Fergie al tău se va trezi umflat într-o zi și va începe să vorbească. Pricepi?

Gearóid privi bordul.

– N-ar fi fost nimic rău într-o escală la Bangor. O mică distracție.

– Ar fi o pierdere de timp. Bangor pute.

– Ești sărit. Nu e nimic în neregulă acolo.

– L-au împuștit când au construit debarcaderul. Îmi aduc aminte când puteai să mergi la Bangor cu trenul simbăta, să faci o baie în bazinul lui Pickie. Când terminai, puteai s-o apuci spre localul lui Barry. Acolo te distrai pe cinste pentru două lire. Și algele erau bune în zilele alea, nu ca porcăriile pe care ți le servesc azi. Nenorocita de mare e pe jumătate dusă, cu căcaturile și toate alea de le-au aruncat în ea. Dumnezeu știe ce mai vine și din Anglia. N-ajunge că trimit armata, mai încercă să ne și otrăvească.

– Îți plac algele?

– Îmi plac, din când în când, dar n-am mai mâncat de câțiva ani. Poți găsi unele bune în Donaghadee. Dar când am fost ultima oară în Donaghadee?

Se aflau pe Antrim Street și se îndreptau spre nord. Seamus era superiorul lui Gearóid de mai bine de zece ani. Un om respectabil, care făcuse pirnaie în Long Kesh și fusese în Castlereagh aproape la fel de des pe cât mîncase algele sărate și uscate pe care orice nord-irlandez le asociază cu vacanțele la mare. Iar acum era aici, vorbind despre bazinul lui Pickie și de petrecerile din tinerețe. „Toate astea îl fac să pară bătrîn“, se gîndi Gearóid. Frațele său fusese la fel, înainte de a fi împușcat. Se întrebă cînd avusese Seamus timp să facă toate astea.

El, unul, nu-și putea aminti decît Necazurile. Fuseseră armistiții, dar trecuseră fără să lase urme. Iar de cînd se făcuse destul

de mare, ca să se alătore mișcării, nu mai știa de nimic altceva. Totuși, nu l-ar fi deranjat din cînd în cînd o escapadă în Bangor, în Portrush sau pe undeva pe-acolo. Doar el și câțiva băieți.

Dar nu mergea la bairam în noaptea asta.

– Ai vreo idee despre ce e vorba?

Seamus își scutură capul nervos.

– Ar trebui să știi că întrebî degeaba. Cum dracu' aș putea să știu? Mi s-a spus ce ți s-a spus și ție: să fii la centrul operativ la șase și să aștept ordine. Așa că asta facem.

Gearóid dădu din cap a înțelegere. Un voluntar nu pune niciodată prea multe întrebări. Asta îi poate face pe ceilalți să se întrebe dacă nu ești cumva vreo cîrțiță. „Ține-ți gura și ascultă ordinele“ – asta era cheia supraviețuirii în afacerea asta împuștată. Dacă poate fi vorba de supraviețuire. Te mențineai în viață cum puteai și cît puteai, asta era toată treaba. Și dacă reușeai să te menții curat, fără să-ți bagi nasul sau s-o dai în bară, îți făceau niște funeralii pe cinste la Milltown, cu beretă și mănuși pe sicriu, plus o salvă de focuri de armă deasupra mormîntului.

Traseră în fața unei case cu terasă, pe o străduță din districtul New Lodge. Pe un fronton la intrarea pe străduță, se găsea o hartă a Irlandei colorată în portocaliu, verde și alb pe care era pictat un mascal înarmat. Dedesubt erau așezate cuvintele lui Pádraig Pearse: „Irlanda nu va avea pace cît nu va fi liberă“, iar alături, cu aceleași caractere: „Nebunii, nebunii ni i-au omorît pe fenieni“. Era un loc fără capăt, oricum ai fi privit, iar cuvintele de pe pereți și de pe buzele oamenilor erau trainice. La fel ca și morții cu care se mîndreau.

Ușa fusese deschisă dinăuntru, pe cînd se apropiau. Pășiră într-un hol îngust, în semiîntuneric și miros de cîrnați prăjiți. Colm O'Driscoll închise ușa în urma lor. Era încruntat, ca de obicei.

– V-or urmărit? întrebă măruntelul.

¹ Fenian – membru al mișcării de eliberare a Irlandei din sec. XIX–XX; denumire adoptată de la luptătorii legendari din Irlanda medievală. (n.tr.)

Avea un șold sucit, despre care unii spuneau că i se trage de la un accident de polo, iar alții, de la o lungă noapte petrecută la Castlereagh, pe mâinile celor din Divizia Specială. Fusese un atlet înainte de asta, jucase cu succes tot felul de competiții.

– În nici un caz, răspunse Seamus. Am căscat ochii inconștient. Dacă ne-au pus coadă, au fost mai deștepți ca Scaraoțchi.

– Tii, păi ăștia de azi chiar sînt! Hai înăuntru, Eugene e deja aici.

Gearóid se gîndi că auzise un poem cîndva, unul lung, în engleză, pe care Părintele McGiolla, unul dintre profesori, o piticanie cu ochelari cît jumătate din față, îl citise la școală. A fost scris de unul Yeats¹, care e îngropat la Sligo. Gearóid nu fusese niciodată la Sligo, nu pusese piciorul niciodată în sud. Poate într-o zi, cînd toate astea se vor fi terminat:

Am părăsit Irlanda.
Urîți și alungați,
De fragezi mutilați.
Din pîntecele mamei port
Un suflet de fanatic.

Nu înțelesese poemul prea bine, dar McGiolla vorbise despre păcatul urii, iar ceva își găsise loc în mintea lui Gearóid. Cuvintele nu erau ca acelea ale cîntecelor patriotice învățate de la tatăl său, dar aveau o rezonanță și un mesaj aparte. Poate că ar trebui să meargă la Sligo, să găsească timp să citească și să mediteze. Pînă la nouăsprezece ani n-avusese timp de altceva decît de ură.

Colm O'Driscoll, așa cum stătea în picioare, cu pantofii Springfield și cu cămașa înflorată, nu ar fi fost niciodată potrivit pentru o carte de poezie. Era un dur, unul pe care chiar și prietenii s-ar feri să-l supere. Se spune că, înainte de accident, mergea în Anglia și punea bombe în baruri și în cazarmile armatei, că poliștii de pe ambele maluri ale apei erau turbați de nerăbdare să-l înhațe, dar n-avuseseră niciodată o cît de mică

¹ Poet irlandez (n.tr.)

dovadă. Era un om bun totuși, avea patru prunci minunați, cel mai mare de nouă ani, cel mai mic de trei. Acum îi creștea soră-sa. Nevastă-sa murise, împușcată de loialști în urmă cu un an; împușcată în cap, cînd ieșea să cumpere lapte. Acum era în cimitirul Millton, cu o piatră funerară cît o ușă de garaj.

Masa era pusă. Nimic sofisticat: cîrnați și chifle de cartofi, plus ceai fierbinte, ca să alunece mai bine mîncarea. Întotdeauna se bea ceai din belșug înainte de misiune, ca să te țină treaz.

Eugene O'Malley mîncă o prăjitură glasă, stînd în colț, ca de obicei, și bătînd darabana pe picior în ritmul unei muzici auzite numai de el. Cu un an în urmă cîștigase premiul întii la Fleadh¹, el cu un fluier metalic și Paddy Barne cu chitara. Cîțiva ani mai înainte de asta fusese declarat campion la fluier al Irlandei, în Boyle.

– Cum îți mere, Eugene? Ți-ai adus fluierul?

– Tu ce crezi? Dădu din cap spre ușă. E și garnitură în bucătărie, dacă vrei. Încă fierbinte. Verdețurile au fost proaspete azi.

– Nu, e în regulă, am mîncat ceva în oraș. O ceașcă de ceai ș-un cîrnat mi-s d-ajuns. Își umplu o ceașcă mare cu ceai.

– Aveam de gînd să merg la Bangor în noaptea asta, spuse el.

– Ai fi fost norocos.

Ușa se deschise brusc. Era Conor Melaugh, ofițerul care comanda unitatea lor. Imediat după el, o femeie străină pași în cameră. Nici unul nu se mișcă. Femeia era bine îmbrăcată, nu ca ceilalți. Părul roșcat era tuns cu breton. Conor trebuia să aibă o scuză bună pentru a o fi adus aici: era o regulă strictă ca membrii unităților să nu aibă niciodată contacte cu străinii prin ofițerul comandant.

– Rămîneți pe locuri, băieți, zise Melaugh. Aș vrea să vă prezint o prietenă de-a mea. Maureen O'Dalaigh. Cred că i-ați mai auzit numele. Nu trebuie să vă zic cine e. Are să vă spună cîteva vorbe înainte de a trece la treabă. Vreau s-o ascultați cu atenție.

¹ Guinness Fleadh Festival – festival de muzică folclorică irlandeză (n.tr.)

Gearóid răsufle și uierînd. „Al dracu' de familiar numele. Maureen O'Dalaigh era membră în conducerea Consiliului Armatei, printre cei mai mari din mișcare. Ce căuta ea aici, în New Lodge, într-o vineri seara?”

O'Dalaigh îi mulțumi lui Melaugh. Rămase în picioare privindu-i pe fiecare pe rînd. Știa ce gîndesc. Că a fost trimisă de cei de la cartierul general să vîneze cîrțițe. Că e un informator în vestul Belfastului și că Maureen O'Dalaigh a fost trimisă să-l radă. Era cunoscută și pentru asta. Pentru că îi arăta cu degetul pe trădători și verifica eliminarea lor. Pentru că-l interoga pe orice nenorocit care stîmîse suspiciuni și scotea adevărul de la el, indiferent ce ar fi presupus asta. Era mai tare decît bărbații. Hainele bine croite și coafura scumpă nu au împiedicat-o niciodată.

– Vă puteți relaxa, fură primele ei cuvinte. Nu sînt aici pentru că aș căuta pe cineva, ci ca să vă dau ordine pentru misiunea din noaptea asta. În mod obișnuit, asta ar fi treaba ofițerului comandant, care-și primește instrucțiunile de la adjutantul brigăzii. Dar asta e o treabă mai importantă și, pentru motive pe care le veți înțelege imediat, ordinele trebuie să vă parvină direct. Acum să începem cu ce-i mai important. Dacă întrebă cineva, n-am fost aici în noaptea asta. Nu m-ați văzut niciodată, nici aici, nici altundeva. Nu veți spune nimic nimănui despre ordinele pe care le veți primi sau despre misiune. Și nu mă refer doar la străini, ci și la cel mai bun prieten pe care-l aveți în mișcare și la familie. La cel mai mic semn că ați suflat ceva, întreaga unitate va fi executată. S-a-nțeleș?

Gearóid simți cum îl trec sudorile. Nici măcar nu le oferea șansa de a se retrage. Erau soldați care purtau un război, iar retragerea însemna dezertare.

– Conor v-a adus armele, sînt într-o mașină, afară. Sînt curate ca lacrima. Provin dintr-un transport de ieri. Nu e nevoie să știți de unde sînt, dar n-aveți nici o grijă! N-au stat în vreun depozit, iar englezii nu s-au apropiat nici la un kilometru ca să le moșească.

„Moșitul“ era expresia militară pentru „intoxicarea“ armelor ilegale, de obicei prin fixarea unor mici dispozitive de urmărire în patul armei. Unitățile speciale sau armata prindeau de veste despre un depozit de arme printr-o cîrțiță, apoi ridicau armele pentru „consultație“. Se întîmpla des în anii șaptezeci, acum cazurile erau tot mai rare. Mulți voluntari își pierduseră viața de pe urma unor trucuri ca ăsta.

– Mașina a fost săltată acum două ore din fața unei case de pe Stranmillis Street. Proprietarul e în vacanță, așa că nu-i va duce dorul o săptămînă sau două. Conor are permisul proprietarului și toate actele.

O'Dalaigh se opri și îi privi din nou pe fiecare. „E o nenorocită fără inimă“, își spuse Gearóid. Se vedea în ochii ei. Vorbea foarte ciudat, cu accent, dar era mai bine educată decît restul. Auzise că e avocată sau cam așa ceva. Se întrebă ce-or gîndi ceilalți. Se punea la cale ceva mareț, asta era sigur. Isuse, și-ar fi putut fi în Bangor!

– O să mergeți în sudul orașului, la Casa Malone. E la intrarea în parcul Barnett, de lîngă podul Shaw. Conor vă va însoți și vă va arăta locul. Veți avea arme de asalt cu lunete de noapte – Conor zice că știți cu toții să le folosiți. Vă duceți acolo într-o juma' de oră să vedeți locul cit mai e lumină. Pe urmă vă întoarceți și așteptați să se întunece bine. Dar vreau să fiți pe poziții la unsprezece, nici un minut mai tîrziu. Dacă vă reține ceva și nu puteți ajunge pînă la unsprezece, abandonați misiunea. E clar? În regulă! La douăsprezece veți auzi o patrulă a armatei coborînd pe Malone Street. O patrulă de coastă, fără alte întăriri. Într-o altă mașină vor fi patru civili. Ei sînt țintele voastre. Cum coboară, deschideți focul. Nu vă grăbiți, scopul este să-i omoriți.

Continuă instructajul vorbind rar, ca să se asigure că au înțeles. Nici unul, nici chiar ea, nu mai fusese trimis vreodată într-o misiune atît de importantă, așa că era esențial să nu aibă vreo scăpare.

– Acum, zise ea, pregătindu-se să încheie, vreau să ascultați cu atenție. După evenimentele din noaptea asta, dacă rămîneți în

Belfast, sînteți morți. Trebuie să dispăreți. Cel puțin un an nimeni să nu vadă picior de-al vostru pe-aici. Veți fi trecuți peste graniță la noapte. Nu vreau să știe nimeni unde sînteți și vedeți să nu luați legătura cu familiile. Li se va spune că sînteți teferi și încă înrolați. De îndată ce lucrurile se vor aranja, voi avea grijă să primească scrisori. Acum, e ceva ce a rămas nelămurit?

Era o tăcere încordată. În încăperea mică aerul era încins. Dintr-o icoană de pe perete, Inima Sfîntă a lui Hristos aruncă o sclipire roșiatică. De afară răzbăteau vocile copiilor care se jucau: următoarea generație de eroi și martiri scurmînd printre pietrele pavajului și scriind cu creta nume care într-o zi vor fi cioplite în marmură. Și un ciine lătrînd repede și ascuțit, și zumzetul liniștit și familiar al Land Rover-ului Hotspur aflat în patrulare.

– Cît timp? întrebă O'Driscoll.

– Cît timp ce?

– Știi prea bine. Cît timp va trece pînă cînd îmi voi revedea pruncii? Tocmai s-au acomodat cu școala. A trecut abia un an de cînd mama lor a fost ucisă.

Îi răspunse Melaugh.

– Colm, zise el, știu destul de bine că ți-e greu, dar nu există alternativă. Dacă pruncii ar veni după tine, ar fi urmăriți. Știi asta la fel de bine ca mine. Îmi pare rău că treaba asta te-a luat prin surprindere, dar nu ne puteam asuma riscuri. Nici eu nu am știut pînă azi. Nu trebuie să vii în misiune. Nu e nimeni aici care să te judece dacă n-o faci. Ai făcut destule pentru cauză.

O'Driscoll îl privi fix pe ofițerul care era comandantul său. Știa că spune brașoave. Nu te retragi dintr-o misiune în stadiul ăsta. Dacă răsuflă vreo șoaptă undeva, ești primul care ia un glonț în cap. Și atunci cine mai are grijă de prunci? Nu mai zise nimic.

Gearóid Lalor se prăvăli înapoi în scaunul său. Știa că se afla într-un pericol nedefinit, că, în sfîrșit, se afla față-n față cu gloria martiriului. Asta era o chestie din care nu va scăpa nici unul

dintre ei, niciodată. Privi în colțul celălalt la Colm O'Driscoll și îi veni în minte un alt poem scris de omul îngropat la Sligo. Frumusețea acelor cuvinte îl făcea să-și dorească să plîngă:

Caii Apocalipsei se aruncă în milul greu:

Iubite, lasă-ți ochii pe jumătate închiși și bătaia inimii

Peste bătaia inimii mele, și părul să-ți cadă pe pieptu-mi...

Și se gîndi la alge, la dans, la pește și la chipsuri, la mîinile lui Noreen, la buzele lui Noreen, la sinii ei pe care i-a atins atît de rar și la inima ei care a bătut de atît de puține ori deasupra inimii lui, mirîndu-se cum de toate lucrurile devin întunecate și nedeslușite la căderea nopții.